

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

Dit is Vandaag, de dagelijks podcast van de Standaard. Ik ben Alexander Lippenveld. Corona is terug. Geen paniek, je kan nog op restaurant of naar een concert en mondkmaskers blijven nog uit het straatbeeld. Maar de cijfers stijgen wel. Een nieuwe vaccinatiecampagne start deze week en er is een nieuwe variant die de ronde doet. Wat moeten we dit najaar verwachten? En welke impact zal corona nog op ons leven hebben?

Er is een smet van onze wetenschapsredactie. Het is een tijdje geleden dat je hier zat om over corona te praten moet ik mij al zorgen maken. Je bedoelt over mij. Over jou nog niet. Maar over corona. Ik denk niet dat je op dit moment wel grote zorgen moet maken.

Oké, dat is goed. Maar de wereldgezondheidsorganisatie trok afgelopen week toch aan de alarmbelt. We zien nog steeds een verhaal voor COVID-19 aan de winterseizoen in de noorden hemesphere. Wat doen ze niet zomaar? Nee, dat klopt. We hebben nog niet een gewaarschu. Terwijl het wel zeker een noordelijk halfrond opnieuw toch een misschien een lastig corona najaar zal kunnen worden.

Nu, als je kijkt naar de cijfer waar ze op zich momenteel baseren. Je ziet inderdaad wel een stijging in Europa, maar ook in Noord-Amerika. Maar goed, we zaten op een zeer laag niveau, dat het dan een beetje toeneemt.

Dat is op zich niet zo zorgwekkend. Ik moet zeggen, voor België heb je op dit moment eigenlijk geen goede cijfers meer.

Want we hebben geen betrouwbare cijfers. Voila, want de cijfers van de ziekenhuizen komen niet meer door.

Die moeten die op dit moment ook niet consequent onmiddellijk doorgeven.

Hetzelfde van de doden. Dus we zien ook een stijging van het aantal gevallen.

Maar goed, er wordt zodanig weinig getest. Dat dat ook niet zo heel veel meer zegt.

Maar je moet eigenlijk wel kijken naar het perspectief van de wereldgezondheidsorganisatie.

Wat zij zeggen is, als je dat op de probal niveau bekijkt, dan zie je eigenlijk, zelfs met die laage cijfers, dat er best wel nog wat wat mensen in een ziekenhuis leken voor corona. Zij berekenen dat op hondertuizend momenteel. En dat zijn ze eigenlijk een seizoen nog niet goed behouden.

Dus als je dat in een veelvoud krijgt in het najaar, ja, dat zullen wel een pak meer zijn.

Als wij nu kunnen waarschuwen en we kunnen daar een stukje van af doen, dan is dat sowieso winstig.

Als we een koudere maand krijgen in een paar landen, mensen tenden te spenden meer tijds en de deuren aangekomen.

En virussen die door de aarde transmitten zijn, zoals covid, dan zullen we dat ook meer zoveel van het aantal gevallen zijn.

Dus we zijn ervan geïnteresseerd om deze ongeveer trends van covid te zien.

Nee, zeker, je weet hoe die Omicron variant opgekomen is.

Ja, we kennen die sinds eind 2021.

En dat was plots een variant die zo sterk verschilden van alle voorgalingen heeft.

Nee, zeker, je weet hoe die Omicron variant opgekomen is.

Ja, we kennen die sinds eind 2021.

En dat was plots een variant die zo sterk verschilden van alle voorgalingen heeft.

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

Dat dat toch wel wat deed schrikken.
Zeker omdat we toen zagen, vooral uit Zuid-Afrika,
die komt geweldig sterk opzetten.
En we gaan die niet kunnen tegenhouden.
En die zoveel besmettelijker dan alle andere varianten.
En dat is ook goed.
En dat is ook goed.
Dus die is als een storm dan ook over België geraast in begin 2022.
En dat zie je dus nu opnieuw met de BA286.
Dat er plots heel veel andere mutaties zijn die we eigenlijk nog niet eerder gezien hebben.
Ja, oké, ja.
En wat weten we nu al over die variant?
Ja, dus één dat er heel veel mutaties zijn.
Dertig, die zitten op dat stekelijwet.
Een stekelijwetje dat is wat er goed is.
Wat gebruikt wordt om andere cellen binnen te dringen.
Dus dat zijn de cruciale, zeg maar, want daar gaat het...
En is dat dan tegenover de Omicron variant of tegen de Wuhan variant?
Dat is nog binnen.
De afstelling van die Omicron variant zie je dus al die 30 mutaties.
Dus dat is eigenlijk best veel.
En de hypothese daarover is dat dat waarschijnlijk ontstaan zal zijn
binnen een immuungecomprometeerde patiënt.
Dus een patiënt die zelf een slecht afweersysteem,
normaal gezien als jij of ik corona hebt,
ja, wij lossen dat op in een aantal dagen, zeg maar.
Maar bij die patiënt blijft dat maar sluimeren.
Ze geven die soms ook medicatie.
Waardoor dat die corona variant in zijn lichaam is,
die blijft dan muteren in dat lichaam.
En past zich steeds beter aan de eventuele afweersysteem van een mens.
Dus hij leert steeds steeds beter om dat afweersysteem te ontstaan.
Ja, en dan krijg je pot zo'n sterk afwijkende variant.
Die, als je dat vandaag bekijkt,
op zich zijn daar nog niet zo heel veel gevallen van bekend.
Dus zijn er nu iets meer dan 100 die in de data bijzetten.
Natuurlijk zijn er veel meer besmettingen.
Dat zijn er toch wel 100 vastgesteld.
In 15 landen tegelijkertijd wat aangeeft
dat die toch al breder circuleert.
Maar goed, we zullen moeten zien hoe dat precies gaat.
Want als je kijkt naar,
als men dan in het labo gaat,
kijk je hoe besmetelijk is die variant,

dan blijkt dat eigenlijk nog wel mee te vallen.
Dus in die zin is die wel sterk gemuteerd,
maar eigenlijk niet zo super aangepast aan de mens.
Dus is eigenlijk het vermoeden van wetenschappers nu
dat die waarschijnlijk nog wat verder zal moeten muteren,
net één van de nasaten zal zijn van die variant,
die misschien toch nog breder zal gaan circuleren.
En hoe ziekmakend is hij dan, weten we dat?
Nee, dat weten we op dit moment nog niet,
omdat er eigenlijk nog te weinig gevallen zijn.
Wat wel interessant is,
is dat er in Groen-Britannia een uitbraak is,
in een woonzorgcentrum.
En daar zag je dan wel,
ja, maar in 34 gevallen,
toch al vijf ziekenhuisopnames,
nog geen doden,
maar het is eigenlijk veel te vroeg
en die data zijn veel te beperkt
om daar iets over te zeggen.
Maar het vermoeden is wel,
omdat dat nog altijd binnen
diezelfde Omicron variant zit,
dat dat ook het ziekmakende karakter van Omicron zal hebben.
En van Omicron weten we
dat die een pak minder ziekmakend is
dan de Delta variantestijds.
Ja, inderdaad.
Goed, Pirola, ik moet eerlijk zeggen,
ik heb niet veel Grieks gehad op school,
maar het is geen Grieks letterrij,
voor waar komt-ie nou?
Het is misschien nog straffer
tussen de combinatie van twee Grieks letters.
P en ro.
Ja, inderdaad.
En La, dat zijn muzieknoden.
Dat zijn we niet.
Ik klopt, Fah.
De Wereldgezondheidsorganisatie
heeft op een gegeven moment beslist
om Grieks letters toe te gaan kennen
aan die varianten, zoals je weet.
En dus Omicron is de laatste die ze toegekend hebben.

En omdat-ie zo sterk afwijkt,
is er wat speculatie.
Misschien krijgt-ie wel de volgende Grieks letter,
dat is dan de pie en daarna de ro,
dus het is een beetje, zeg maar,
speculatie,
dat het misschien
toch ook een Grieks letter zal krijgen.
En Pirola is ook een asteroïde,
die, denk ik, in vijf jaar rond de zon gaat,
in ons sterrenstelsel.
Dus men geeft ook vaak die varianten
een geuse naam,
dat is niet officieel,
het is niet de Wereldgezondheidsorganisatie
die die toe kent,
maar het maakt het wel makkelijker
om erover te praten
als bij elke BA2-618
je moet zeggen,
dan is Pirola net iets makkelijker.
Ja, inderdaad.
Zijn er nog varianten opkomst, eigenlijk?
Ja, en die zijn nu XBB 1.5,
dat is ook een Omicron variant,
die X heeft daar
dat een combinatie is
van verschillende varianten die ontstaan is.
Ook daar heb je dan weer mutaties op.
En wat we vandaag zien,
is dat er een specifieke mutatie
nu veel vaker opduikt.
Die is bij ons ook al dominant.
Dus je ziet,
die is al veel meer verspreid
dan die Pirola variant,
die we daar net over gehad hebben.
Maar dus,
die krijg je dan ook namens,
zoals Iris en Vornax.
Die varianten zijn duidelijk
en opmars.
We hebben een evolutionary voordeel
en daar zie je ook,

dat die ook doorbreken.
Moeten we ons eigenlijk nog zorgen maken
over sterften
bij die nieuwe varianten
in het algemeen dan?
Het is toch zeker iets wat we
in de gaten moeten houden
omdat er altijd
een variant kan ontstaan
die ziekmakender is.
Nu tot nu toe
in het voorbij jaar,
twee jaar
hebben we dat niet meegemaakt
dat er opnieuw een variant ontstaat
die ziekmakender is.
Alleen zijn die varianten
wel goed in de gaten te houden
omdat,
dat coronavirus heeft zich toch bekwaamd
in het omzighen van die immuniteit
en dan weten we telkens
dat die immuniteit omzighet
zodat toch wel meer mensen ziek worden
en meer mensen ziek bestaat
toch altijd een kans
op sterften.
Dus in die zin
is het wel in de gaten te houden.
Dat brengt ons bij die immuniteit.
De meeste mensen zijn ooit al
besmet geweest of zijn gevaccineerd.
Helpen die vaccinaties
ons nog eigenlijk
of die besmettingen
in onze immuniteit?
Zeker, als je kijkt
naar het verschil tussen nu
en in maart 2020,
herent je het wel ook nog
die beelden ook uit Italië
maar ook uit onze ziekenhuizen.
Ja, dat was een groot verschil
tegenover nu.

De kans dat er iets mis liep
zeg maar
en dat iemand in de ziekenhuizen
beland of zelfs op intensief zorgen
zelfs kennen gezonde mensen
was toen een pak groter.
Dus je hebt zeker die immuniteit
die achtergrond immuniteit
dat helpt zeker.
En ja, je hebt de verschillende
soorten immuniteit.
Je hebt een T-cell-immuniteit
zeg maar
dat is bescherming
tegen zware ziekte
die helpt zoals het nu is
tegen alle varianten.
En dan heb je
de specifieke antistoffen
en antistoffen zijn veel specifiek
en zijn veel varianten specifiek.
En daar zie je wel
dat er twee effecten
zich voordoen.
Eenderzijds
neemt het aantal antistoffen
en je bloed af.
Na verloop van het tijd
je bent geïnfecteerd geweest
en dan zit je chokvol antistoffen
en dat neemt
na verloop van het tijd af.
Dus je bent op zich
die eerste barriere
is minder aanwezig.
Dat is één.
En twee,
die zijn ook specifiek.
Dus als er telkens
nieuwe varianten zijn
dan maakt het ook
opnieuw moeilijker
om die te herkennen.
Dus de kans bestaat wel

dat je toch opnieuw
een infectie opdoet
en dat je daar misschien
ook wel wat symptomen van hebt.
Maar dat kan zij
de zwaarziek verwoorden
die is toch sterk afgenomen.
Als ik al die elementen
nu samen neem.
Dries dan, ja boom
maak ik me al
een pak minder zorgen
aan het begin van deze podcast.
Maar toch,
deze week start
een nieuwe vaccinatie
campagne.
Is dat dan echt wel
ja, wel nodig?
Ja,
bij zo'n campagne
moet je eigenlijk altijd
de vraag stellen.
Ja,
het is een kost-en-baat
en oefeningen.
Je hebt,
enerzijds,
de kost van zo'n campagne.
Dat kost geld,
maar ook moeite.
Er is ook wat risico
bij verbonden,
want het blijft
de medische ingreep.
En anderzijds
heb je debat vandaan van
een campagne
en dan zien we
ja,
dat die baat
in achtergrond immuniteit
die zijn al eens besmet geweest,
zoals we daar net gezegd hebben.

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

Dus die hebben
een zekere vorm van bescherming.

Dus
nog is
vaccineerd naar bovenop.

Dat helpt dan
net iets minder opnieuw.
We zien anderzijds wel
dat die bescherming
afneemt na verloop van tijd
en dat gaat
eigenlijk al relatief
snel.

We hebben ook
bij de vorige boostercampagne
gezien dat mensen na
drie, vier maanden
die bescherming toch weer
opnieuw afneemt.

Dus ja,
moet je dat zo zien,
enerzijds,
die bescherming neemt af.
Dus als je die opnieuw
bescherming
aanbiedt,
anders zal die bescherming
ook niet superlang blijven
duren.

Dat is ook niet
dat dat voor het volgende
jaar
opnieuw die bescherming
zal gaan bieden.

Wie zal er dan
de meeste baat voor hebben?

Ja,
de mensen die het grootste
risico lopen.

En dat zijn dan
zeker ouderen mensen,
want leeft het
een zeer bepalende factor
in de kans

of je ernstig
ziek wordt van corona,
maar ook
onderlegende
aandoeningen en dergelijke
meer.
Dus daar ga je
dan die baat
tegenover
bij mensen die al
iets ouder zijn,
65 blusters,
mensen die
ondelgende
aandoeningen hebben,
en ook mensen
die zwanger zijn bijvoorbeeld,
want zwangerschap
ook wel een risico is
toch voor de kind dan.
En mensen die
in het zorg werken,
omdat die nu
in contact komen
met kwetsbare mensen.
Dus
dat is toch
een grote groep natuurlijk.
Wat wordt er aan
gezonde
mensen die niet
zwanger zijn
en onder de 65
en niet in
de zorg werken?
Wat wordt
hen aangeraden?
De
Bezinsreid heeft in
juni nog een advies
daarover afgeleverd.
En ja,
het was wel
opvallend dat daar letterlijk

maar twee zinnen
overeenstonden.
En ze
zeiden eigenlijk
heel kort weg,
routine vaccinatie
wordt niet aanbevolen.
Dus dat wil zeggen
eigenlijk wordt niet
aanbevolen voor
die populatie,
voor de gezonde populatie.
Maar ze zijn er
meteen ook wel bij.
Ja, als ze willen,
dan kunnen ze
uiteraard
een booster krijgen,
maar dat is dan eerder
omdat ze daar zelf
voor kiezen,
dan
wij eigenlijk kunnen
bij de wetenschappelijk
aanbeveling over
het nut van die vaccinatie.
Dus als hetzelfde
beleid zoals
bij het GRIP vaccinatie.
Klopt, ja.
Is het dan
een risico om
telkens maar te blijven
vaccineren voor
gezonde mensen?
Daar is wel wat schrik
voor.
Dus er zijn wel
wat hypothesen van
mensen die zeggen,
ja, als je telkens
maar blijft
inhouden,
ja, dan kan

dat misschien
ervoor zorgen
dat het immuunsysteem
luid wordt,
dat je een verkeerde
imprinting krijgt.
Dus omdat
je vaccineert
of leer je
immuunsysteem
een verkeerde reflex aan,
maar
als je kijkt
in de praktijk,
dan zie je dat
eigenlijk niet in de cijfers,
als het zo zou zijn,
dan zou de mensen
die ingeënt zijn,
op een palement
slechter beschermd zijn,
dat mensen die niet
ingeënt zijn, bijvoorbeeld,
of niet extra prik gekregen
hebben.
En dat doet zich
niet voor.
Je ziet eigenlijk
in de algemene cijfers wel
als mensen
opnieuw ingeënt worden,
ja, dan stijgt
het aantal antistoffen
opnieuw,
en dan
zien we ook
in de praktijk
dat de mensen
in de cijfers
nog niet
ingeënt zijn,
maar
dat is
onlangs goedgekeurd.

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

Dat van Pfizer
is er op de markt,
dus dat is ook
goedgekeurd door EMA,
dus dat wil
zeggen dat
de campagne bij ons,
vooral met Pfizer,
al gebeuren,
en dat is dan
specifiek een vaccin
tegen XBB 1.5,
dus dat is
nu zeg maar
de dominante variant
die nu circuleert.
En is dan ook
opgewassen tegen
nieuwe varianten?
Er was
onlangs nog
een studio voor
effecten,
dat is een labostudie
dat ze nog
een beperkte
moeten zien
in de praktijk
hoe dat uitraait,
maar het geeft wel
een indicatie,
en je ziet
in het algemeen
dat zelfs
tegen de
nu dominante varianten
die nu circuleren,
zie je
dat er minder neutraliserende
antistoffen
opgewekt worden,
dus dat je
ja,
immuunsysteem

toch net iets lechter
om kan,
onlangs die vaccinatie
met de varianten
in de nu circuleren
en ook
met die
van
je huidige
basisimmunitet
dat dat wel
opnieuw een boost geeft
en toch opnieuw
een jaarig groot van
10 keer zoveel
neutraliserende antistoffen
geeft,
dan je zou hebben
als je niet
zou vaccineren
of niet extra
zou vaccineren.
En wat zal
die vaccinatiecampagne
betekenen
voor de druk
op de ziekenhuizen?
Het ECDC,
de Europese
agentschap
heeft dus
ook simulaties gemaakt
en zij geven aan
als je
dan
een hoge vaccinatie
hebt
bij die kwetsbare groep
ja,
dat zal je er toch
in slagen om
20 tot 30 procent
minder ziekenhuizen
opnames te hebben

en dat is toch wel
een pak,
dus in die zin
heeft die campagne
wel zin
ook al is het
individueel risico
een stukje kleinere geworden
dan voorheen,
zeg maar.
Ja.
Krijgen we
een nieuwe golf?
Dries,
want dat is
nog iets anders
natuurlijk
een besmettings golf
of gaat het
niet meteen
zo'n vaart lopen?
Krijgen
in die zin
dat je uit de simpele wiskunde
dus zo'n golf
daar heb je
drie factoren voor nodig
één,
mensen moeten contacten maken
twee,
die contacten
moeten
zeker zijn risicovol zijn
dus die besmetting
moet zich overzetten
en dan is
maar de vraag
welke mate zijn
mensen beschermd
door die immuniteit
en wat je ziet
in de zomer
is
dat mensen

typisch
in de zomer
minder contacten
gaan maken
en die contacten
zijn
met temperaturen
ook niet tegen de
luchtvochtigheid op dat moment
dus dat helpt
om
zeg maar dat virus klein te houden
we hebben dat eigenlijk al gezien
in elke zomer
dat de aantal gevallen
toch wat afneemt
en dan zie je nu
komt het najaar weer op gang
en we zeggen
mensen toch veel meer contacten
hebben
want de scholen
beginnen op nieuwe
het verenigingslevens
opnieuw begonnen
mensen werken opnieuw
opnieuw meer
dus je ziet ook
dat mensen
gewoon meer contacten
hebben in september
oktober
en als je dan
kijkt naar
de verwachtingen
dan zie je daarin ook
ok, dat zijn geen
perfecte voorspelling
maar het geeft aan
hoe ze daarover denken
dan verwachten zij ook wel
dat we in oktober
toch
een hoofdje gaan krijgen

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

wel een hoofd
die opnieuw minder
zal zijn
dan de laatste hoofd
die we hadden
met die omikronvarianten
dus ja, we krijgen
dan waarschijnlijk wel
opnieuw een hoofd
ook al omdat
die vaccinatiecampagne
een beetje te laat
komt daarvoor
dus tegen dat die
goed en wel op hang is
dan heb je toch al
heel wat besmettingen
onder de zuid
je ziet dat nu ook
bij mensen
dus dat valt niet uit
te sluiten
maar dat zal niet
zo'n hoofd zijn
die opnieuw zo groot is
zoals in het voorjaar
en dat was dan al
een beperkte hoofd
want als je toen keek naar
oké ja, die omikron
razen over het land
maar eigenlijk
bleef dat nog
beperkt
zeker als je
bekijkt naar
intensieve zorgen
hebben we nooit meer
die druk gehad
die we dan in het naaier
van vorig jaar
nog wel gehad hebben
dus in die zin
is dat wel

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

beheersbaarder
en wat ze dan
ook voorspellen
dus ja, nu een hoofdje
nog geen rondeljaarwisseling
maar die zou dan al
weer een pakje minder zijn
ook omdat
die vaccinatiecampagne
daar wel op gaan komt
en ondertussen
ja, mensen zullen
ook misschien
nu in het naaier
al besmettingeract zijn
hebben ook opnieuw
weer bescherming
dus ja, het valt te verwachten
dat er misschien
toch nog
een hoofdje aankomt
maar niet meer
met diezelfde druk
in de ziekenhuizen waarschijnlijk
en denk je
dat er maatregelen komen
en we meer
terug mondmasker
zullen moeten dragen
het zou kunnen
het voordeel is
nu wel
al een beetje geregeld hebben
dus we hebben al
een aantal niveaus
afgesproken
dus nu zitten we eigenlijk
in het laagste waksamleidsniveau
omdat men zegt
ja, het was zomer
er was weinig circulatie
dus eigenlijk zijn
mondmaskers nergens weer nodig
vanaf dat we

opnieuw wat circulatie krijgen
ja, zou het kunnen
dat we toch
weer naar het volgende niveau gaan
dat wil dan zeggen
dat we opnieuw
mondmaskers zouden kunnen hebben
in de zorg
denk maar aan de wachtkamer
bij de dokter
in het ziekenhuis
misschien als je in
een bezoek gaat
dat je dan opnieuw
een mondmasker draagt
maar het volgende niveau
waarbij men dan zegt
ja, we gaan opnieuw
mondmaskers
gaan doen
in de algemene bevolking
ja, dan moeten
toch nog wel wat meer
gaan circuleren
denk ik nog iets meer
druk op de ziekenhuizen zijn
dus dat zie ik
nog niet
zo snel gebeuren
ook al niet
omdat we
ook naar verkiezingen gaan
volgend jaar
dat speelt toch ook mee
men is ook niet
zo geneigd
om opnieuw
een jojo van maatregelen
dan weer invoeren
en weer afvoeren
te gaan doen
natuurlijk
maar er zal wel een zekere
tergoudheid zijn

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

om opnieuw
maatregelen te gaan nemen
dus in de zorg
zodat
goed kunnen
in de algemene bevolking
opnieuw
mondmaskers gaan dragen
ja, dat zal van de sterkte
van de hoofd afhangen
en als die is
zoals nu gedacht wordt
dan zie ik dat
nog niet zo snel gebeuren
ok, dus
kerst met vier
rond een vuurkoffer buiten
dat
zal waarschijnlijk niet worden
maar goed ook
goed, drie zes met
dank je wel
met plezier
dit was vandaag
de dagelijkse podcast
van de standaard
bedankt voor het luisteren
volg ons op Spotify, Apple Podcast
of eender welk ander
podcast platform
of download
de vernieuwde app
DS Podcast
waar je ons werk
en de beste luistertips
van onze redactie
terugvindt
alle credits
van de podcast
die je net hoorde
vind je op standaard.be
schuinustreep podcast
reageren kan
via podcast

[Transcript] DS Vandaag / Zal corona ons leven weer beheersen dit najaar?

adstandaard.be